

'מותו של דיקי': הטקסט הטראומטי של יהודה עמיחי

מיכאל גלזמן

במאמר זה המחבר מתבונן בקובץ הסיפורים הנשכח של יהודה עמיחי, 'ברוח הנוראה הזאת', על מנת לעמוד על ההבדלים העקרוניים בין שירת עמיחי לבין סיפוריו. בניגוד לטענתו של נתן זך לפיה "עמיחי של השורות הארוכות הוא למעשה עמיחי של השורות הקצרות", המחבר מצביע על הפנים השונים של עמיחי הנחשפים בשירה ובסיפורת. בעוד שבשירים עיצב עמיחי קול שירי מפויס, שהטון שלו מושג באמצעות שליטה עצמית ווירטואוזיות לשונית, הסיפורים בנויים פעמים רבות כחלום או כסיוט, והם חושפים שיבוש בעולם הבדוי המנגע את ייצוגו הלשוני. לעומת הבהירות הרגשית המאפיינת את השירים, הסיפורים חושפים את היסודות הביוגרפיים הטראומטיים של יצירת עמיחי. יסודות אלה באים לידי ביטוי בעודפות או שארית שניתן לראות בהן צורות של הפגן טקסטואלי המוכר מטקסטים העוסקים בטראומה. המאמר משווה בין הסיפור 'מותו של דיקי', העוסק בנפילתו של חיים (דיקי) לקסברגר, מפקדו של עמיחי בפלמ"ח, לבין כמה שירים מתקופות שונות העוסקים באותו אירוע טראומטי. עמיחי התמודד כל חייו עם זיכרון מותו של דיקי, ובכל עשור שב וכתב על האירוע, אם בפרוזה ואם בשירה. אולם בעוד הפואטיקה של השירים מאופקת וחושפת אך טפח מהטראומטיות של אירועי המלחמה, הסיפור נותן ביטוי לפואטיקה טראומטית פורעת סדר, הממחיזה הן את ההצפה הרגשית המגולמת בטראומה והן את היותה בלתי ניתנת להכלה.